

indsigt

EUROPA TABER TERRÆN TIL USA OG KINA

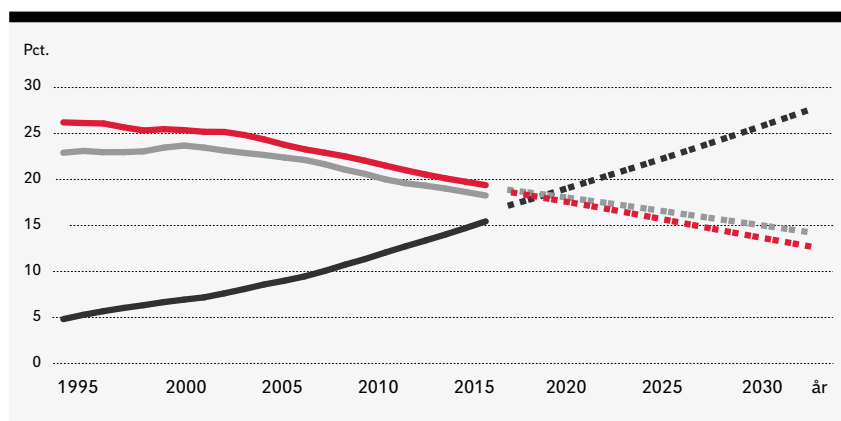
AF CHEFKONSULENT HENRIK SCHRAMM RASMUSSEN, HSR@DI.DK

Europa taber terræn til USA og Kina under krisen. Samtidig betyder den aldrende europæiske befolkning, at arbejdsmarkedet og de offentlige budgetter i Europa kommer under voldsomt pres i fremtiden. Højere produktivitet og vækstskebnende initiativer kan genskabe Europas tabte konkurrenceevne.

Den økonomiske krise har mindsket Europas placering i verdensøkonomien. For mens europæisk økonomi er hårdt ramt, fortsætter højvæksten i Kina, og vendingen i USA's økonomi bliver stadig tydeligere. Samlet står Europa svagere i verden i 2010 end i 2008.

Europas betydning svinder ind

Andel af verdens BNP i købekraftskorrigerede enheder

Kina

USA

EU-27

Anmærkning

Frem til 2014 anvendes tal fra IMF. Udviklingen efter 2014 er skønsmæssigt fremskrevet ud fra realvæksten i BNP. Der antages således ingen forskydninger som følge af forskellig udvikling i priserne mellem landene.

Kilde

IMF, Europa-Kommissionen, Consensus Economics, FN og DI-beregninger.

Dertil kommer, at EU har store strukturelle udfordringer fremover i en situation, hvor krisen har medført store underskud på de offentlige finanser og gjort de fleste EU-lande dybt forgældede.

Udviklingen har to konsekvenser.

For det første flytter det politiske magtcentrum mod Asien. Dermed mister Europa indflydelse, når det for eksempel handler om den økonomiske, sociale og miljømæssige udvikling i verden.

For det andet kan det betyde en negativ udvikling i velstand og velfærd i alle europæiske lande i mange år frem.

DI-beregninger viser, at andelen af direkte udenlandske investeringer i europæiske lande falder, mens de stiger kraftigt i Kina. Det er et alvorligt problem for europæisk velstand, fordi udenlandske investeringer udgør et væsentligt bidrag til udviklingen af økonomierne.

EUROPA ER OGSÅ SAT UNDER PRES INDEFRA

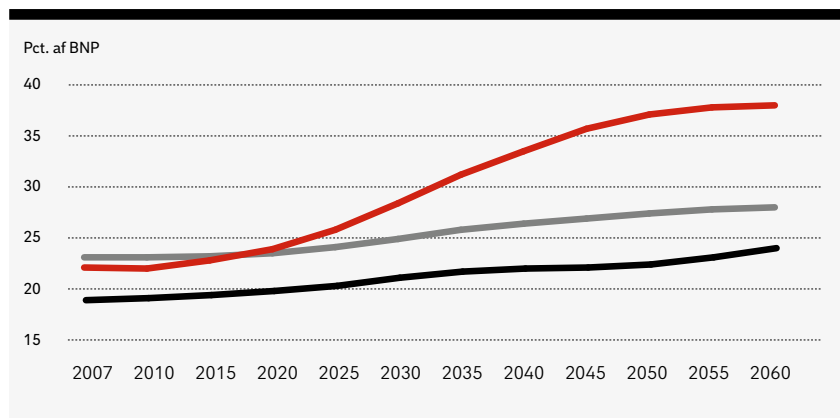
Presset kommer ikke kun udefra. Arbejdsstyrken falder markant i de kommende år og forstærker presset på europæisk økonomi. Befolkningstallet vil være nogenlunde konstant i Europa. Men mens der i dag er fire personer i arbejdsstyrken for hver person over 65 år vil der blot være to personer i arbejdsstyrken for hver person over 65 år i 2050.

Det største fald i arbejdsstyrken kommer i årene 2015 – 2035. Antallet af borgere i den arbejdsdygtige alder vil i alt falde med 48 millioner.

Manglen på arbejdskraft vil øge presset på offentlige udgifter og gøre det sværere at få råd til ældrepleje, socialsikring, sundhed, uddannelse og andre offentlige ydelser.

Ifølge beregninger fra EU-Kommissionen medfører aldringen, at EU-landene i gennemsnit vil få behov for at øge de offentlige udgifter med 6,5 pct. af BNP for at opretholde det nuværende serviceniveau.

Aldersrelaterede udgifter i udvalgte lande

Storbritannien

EU27

Grækenland

Kilde

Europa-Kommissionen
- The 2009 Ageing report og DI-berigninger

KONKURRENCEEVNE OG REFORMER ER EN FORUDSÆTNING FOR VÆKST

EU's økonomi er således sat under pres af en ny økonomisk verdensorden kombineret med interne strukturelle og finanspolitiske faktorer. Opgaven for EU's stats- og regeringschefer er at løse udfordringerne på en måde, der øger, og ikke bremser den økonomiske vækst.

Der er to væsentlige forudsætninger for, at det kan lykkes.

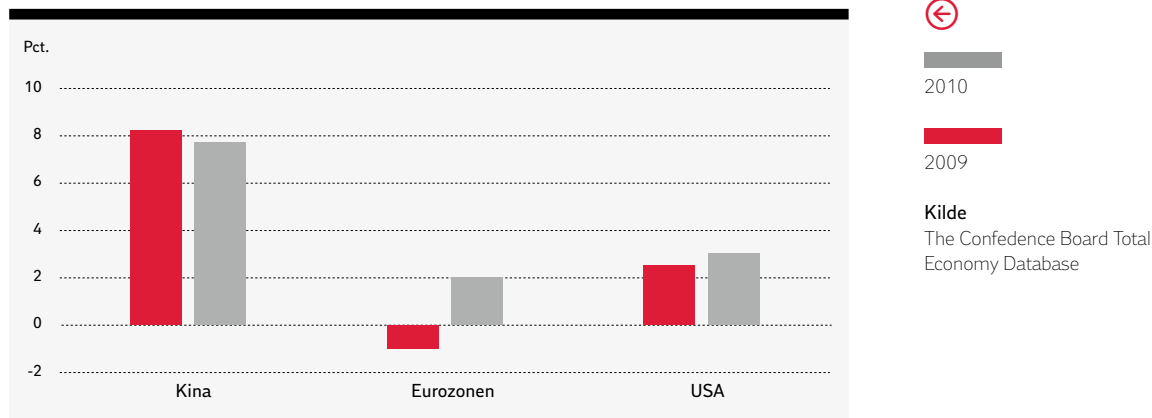
- Produktiviteten skal øges.
- EU skal økonomisk understøtte vækstskebnende initiativer.

PRODUKTIVITETEN HALTER I EU

Europas vækst i produktiviteten ligger under det halve af OECD-gennemsnittet, og mens Kina og USA øgede produktiviteten med henholdsvis otte og to procent i 2009, havde Europa et fald. Når produktivitsudviklingen år efter år er lavere end andre lande, er det et udtryk for, at Europas konkurrenceevne langsomt bliver udhulet.

Produktivitetsudvikling

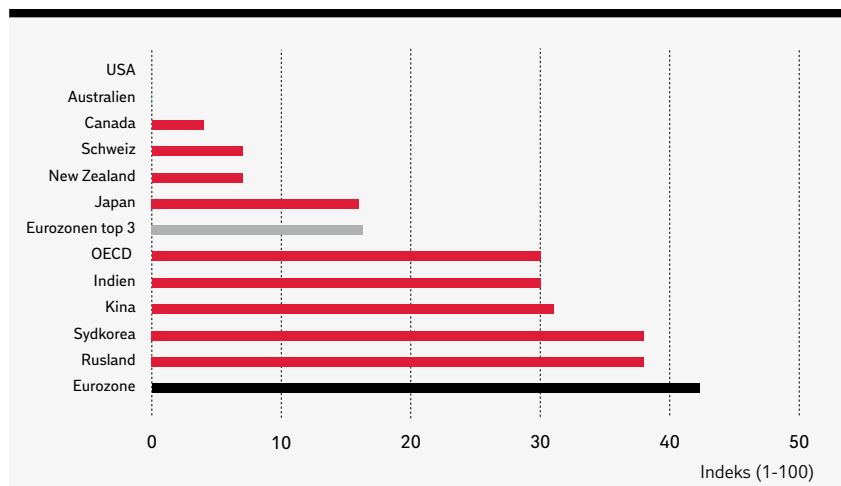
Årlig vækst i pct.

Det er baggrunden for, at EU's stats- og regeringschefer senest i juni ventes at vedtage en ny vækststrategi, den såkaldte EU2020-strategi. Men forudsætningen for at omsætte strategien til initiativer, der kan øge konkurrenceevnen, er, at der er økonomiske ressourcer til at realisere idéerne. Derfor skal EU-landene på én gang konsolidere de offentlige budgetter, gennemføre reformer, der kan øge arbejdskraften og søsætte vækstinitiativer til gavn for konkurrenceevnen.

Behovet for reformer af arbejdsmarkedet kan illustreres ved at se på reguleringen af arbejdsmarkedet. EU har en af verdens strammeste reguleringer, og det betyder, at arbejdsgiverne tøver med at ansætte ekstra arbejdskraft i gode tider af frygt for, at manglende muligheder for at tilpasse arbejdsstyrken i dårlige tider fører til permanent høje omkostninger.

Regulering af ansættelser og afskedigelser

Anmærkning

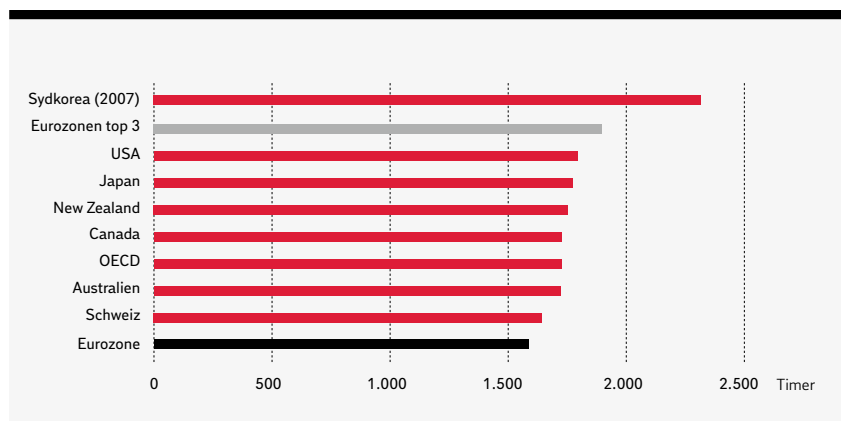
Indeks går fra 1 til 100

Kilde

World Bank, Doing Business 2010

EU ligger også helt i bund, når arbejdstiden sammenlignes med andre lande. Det indikerer behovet for at gennemføre reformer, der øger incitamentet til at arbejde mere.

Gns. årlig arbejdstid pr. person i beskæftelse, 2008

Kilde

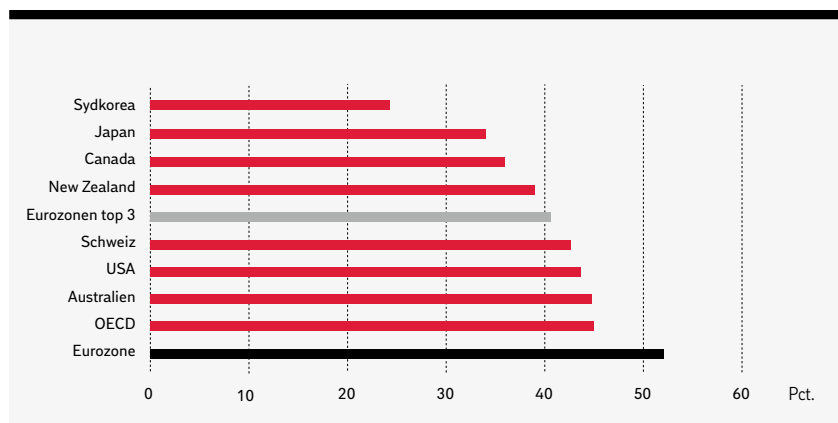
OECD, Labour Force Statistics 2009

EU HAR REKORD I SKATTETRYK

Omkostningerne ved at drive virksomhed er et grundvilkår, der er en afgørende faktor for konkurrenceevnen og dermed beskæftigelsen. Eurozonen indtager verdensrekorden med hensyn til det samlede skattniveau og i forhold til marginalsatten af højtlojnnede. Ikke alene forringer det

virksomhedernes muligheder for at konkurrere på verdensmarkedet, men det også har en negativ indvirkning i kampen om de højtuddannede arbejdstagere, der skal gøre EU til en konkurrencedygtig videnregion.

Effektiv marginalsat for højere lønede, 2008

Anmærkning

67 pct. mere end en gennemsnitlig industriarbejderløn. I Danmark svarer det til en årløn på ca. 601.000 kr. (2008 niveau).

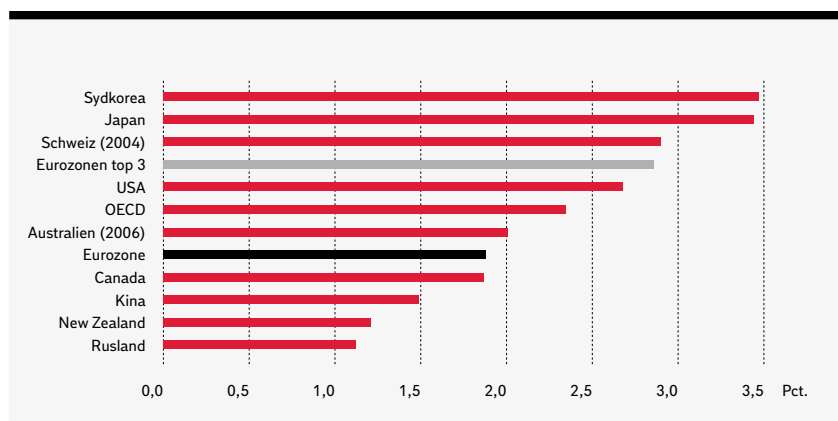
Kilde

OECD, Taxing wages 2008

EU BAGUD MED INVESTERINGER I VIDEN

Et andet grundvilkår for at blive en førende videnøkonomi er tilstrækkelige investeringer i viden. Kun på den måde kan EU bevare konkurrenceevnen på produkter og services i den høje ende af prisskalaen. Men EU-landene er fortsat langt fra Barcelona-målsætningen om at bruge tre pct. af BNP på forskning og udvikling. Og under en tredjedel af befolkningen i EU gennemfører en videregående uddannelse mod cirka halvdelen i Canada, Sydkorea og Japan.

Samlede investeringer i F&U i pct. af BNP, 2007

Kilde

OECD, Science, Technology and Industry Scoreboard 2009

Dertil kommer, at EU befinder sig i en hård konkurrence om at uddanne, tiltrække og holde på højt kvalificeret arbejdskraft. Højtuddannede arbejdstagere fra tredjelande udgør ifølge BUSINESSEUROPE kun 1,7 pct. af den samlede arbejdsstyrke i EU. Det skal sammenlignes med 9,9 pct. i Australien, 7,3 pct. i Canada, 3,2 pct. i USA og 5,3 pct. i Schweiz. Til gengæld har omkring 400.000 højtuddannede EU-borgere bosat sig i USA.

Hvis Europa skal genvinde sin globale konkurrenceevne kræver det en samlet indsats fra de politiske ledere i EU. Forudsætningen er, EU-landene konsoliderer de offentlige budgetter og samtidig gennemfører struktur-reformer på nationalt plan. Endelig skal medlemslandene forpligte sig til at gennemføre vækstinitiativerne fra EU 2020-strategien.

SAMFUND, VIDEN OG HOLDNINGER

Dansk erhvervsliv er en vigtig del af det danske samfund. Politikere, organisationer og befolkningen forventer, at virksomhederne bidrager til bæredygtig udvikling af Danmark som velfærdssamfund. Derfor prioriterer DI dialog med alle interesserede om rammerne for erhvervslivets bidrag til vækst og velstand.

Vær med i debatten på opinion.di.dk
